Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 50. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го БЕРЕЗНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 15, 1985 No. 50. VOL. XCII

ВІЗЕНТАЛЬ ПЕРЕДАВ НОВІ СПИСКИ ПІДОЗРІЛИХ

Філядельфія, Па. — Як інформують з Української Ліги Проти Знеславлення (УЛПЗ), відомий голова організації, що вишукує мнимих „воєнних злочинців" Сімон Візенталь передав до Бюра спеціяльних інвестиґацій нову листу людей, які живуть на терені ЗСА і Канади, що їх підозрівається у співпраці з нацистами та переслідуванні жидів.

На цій листі є біля 200 прізвищ в тому 22 українські, 20 з терену Канади та два з терену ЗСА.

Тепер Бюро спеціяльних інвестиґацій буде розглядати справи поодиноких людей поданих на листі з терену ЗСА, шукаючи за доказами їхньої провини.

У зв'язку з тим Українська Ліга Проти Знеславлення звертає увагу української спільноті в ЗСА, щоб ніхто під ніякою умовою не подавав жадних інформацій до Бюра спеціяльних інвестиґацій, якщо воно за такими інформаціями звернеться. У такому випадку треба відмовившись від будьяких тверджень зв'язатися з адвокатом або з представником УЛПЗ, телефонуючи на число (215) 763-3440.

Нова посилена акція С. Візенталя і ОСІ проти українців, горожан ЗСА і Канади, вимагає якнайширшої реакції зі сторони української спільноти. Започаткуванням такої акції цілої спільноти можна уважати пресову конференцію, що відбулася в Торонто 14-го лютого ц.р. з ініціятиви КУК та інших організацій.

В КЛІВЛЕНДІ ВІДБУЛАСЬ ДЕМОНСТРАЦІЯ В ОБОРОНІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Клівленд. — Пресові агенства Ассошіейтед Пресс і Юнайтед Пресс Інтернешенел поінформували у вівторок, 12-го березня ц.р., про судову справу українця Івана Дем'янюка, якому вже раніше суд відібрав американське громадянство, а тепер федеральний повітовий суддя Френк Баттісті розглядає його справу видачі до Ізраїлю, яку він обіцяв скоро полагодити.

Очевидно, в Ізраїлі І. Дем'янюк стане перед тамошнім судом і відповідатиме за здогадні злочини, яких він допустився під час Другої світової війни, будучи, згідно із совєтськими „тейпованими доказами" і деякими свідками Спеціяльного бюра інвестиґацій (ОСІ), які навіть не могли розпізнати підсудного, сторожем в концентраційному таборі Тремблінка в Польщі, займався винищуванням в'язнів, чомусь переважно жидів. Якщо суддя Ф. Баттісті вирішить, що І. Дем'янюк буде відданий в руки ізраїльського правосуддя, справа опиниться в Державному департаменті і тільки державний секретар Джордж Шулц остаточно вирішить цю справу.

Деякі підставлені свідки заявляли на суді, що І. Дем'янюк користувався в конц таборі зброєю — залізною палицею, мечем, нагайкою і цими предметами він побивав в'язнів заки вони були спалені в газових камерах. Всі ці фантастичні свідчення, згідно з опінією деяких слухачів і адвокатів, не поважні, неправдиві, а може навіть підфальшовані і тому суд не повинен був брати їх до уваги. Однак справа існуючого антаґонізму, підсиленої ненависти і несправедливого обвинувачення, якою займається деяка преса і засоби масової інформації проти колишніх іміґрантів із східньоевропейських країн, зокрема українців, білорусинів, балтицьких народів тощо, при повній відсутності обвинувачення інших народів, хоч у них також були випадки „співпраці", поліція тощо, вказують на тенденційність Москви і певних кіл, на зорганізовану і зумисну акцію з метою підірвати престиж антикомуністів і борців за визволення поневолених Москвою народів. Бо як можна, наприклад, обвинувачувати членів І УД УНА і цілковито промовчувати дивізію ген. Власова та інші, військові з'єднання, які існували в тому часі.

Після Адольфа Айхмана, якого ізраїльський суд засудив на смерть за масові вбивства жидівського населення, І. Дем'янюк буде другою особою, що буде видана на фактичну сметь.

З приводу нових переслухань і сесії повітового федерального суду в Клівленді відбулась демонстрація українців й людей інших національностей в користь І. Дем'янюка, і проти цієї процедури. Деякі особи в тому числі адвокат І. Дем'янюка Марк О'Коннор, вважають що у цій справі повинен зайняти становище генеральний прокуратор Едвин Міз і Державний департамент з метою припинення зумисної дискримінації примірних громадян ЗСА. Це, очевидно, не означає, що дійсні злочинці не повинні бути притягнені до судової відповідальности. Але національне походження таких осіб не повинно відіґравати жадної ролі.

ОКУПАНТИ ПІДГОТОВЛЯЮТЬ НАСТУП В АФГАНІСТАНІ

Ісламабад, Пакістан. Як повідомляють західні дипломати з Ісламабаду, гелікоптери доставили свіжі совєтські частини в долину Панчшер, що на півночі Кабулю, для можливого наступу проти борців за звільнення Афганістану.

Невідомо, скільки совєтських вояків прибуло в Афганістан, але керівник партизанів Ахмад Шах Масуд звернувся до мужчин Панчшерської долини, які перебувають в Кабулю, вернутися додому і приготовитися до можливої весняної кампанії проти совєтських частин.

Дипломати вважають, що обидві сторони збирають сили в долині Панчшер. Вони повідомляють, що совєтські частини особливого призначення недавно напали на партизанів у нижній частині долини. Відбулися сутички і в інших місцях. Є повідомлення, що в лютому зазнали бомбардування місця перебування партизанів у верхній частині долини Андараб, що прилягає до Панчшеру.

Також стало відомо про два напади повстанців на будинок міністерства оборони Афганістану в Кабулю на початку березня. Перший напад стався 2-го березня і, судячи по великій кількости авт медичної допомоги, було багато ранених. Кілька ракет було випущено по будинку міністерства 7-го березня.

На світанку 8-го березня партизани заатакували казарми Палягісар, де розміщені совєтські війська. Є відомості, що партизани напали також на військовий ковпой на півночі Кабулю, але про подробиці нападу не повідомляється.

ДЖ. БУШ ВІДБУВ РОЗМОВУ З М. ҐОРБАЧОВИМ

Москва. — Віцепрезидент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш, який очолював американську делегацію на похоронах генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Константина Черненка, відбув після похоронів довшу півторигодинну розмову з новим совєтським лідером Михаїлом Горбачовим і після того заявив кореспондентам, що обидві держави — ЗСА і СССР, можуть при добрій волі обидвох сторін корисно зі собою співпрацювати.

Після розмови в Кремлі Дж. Буш відбув у помешканні амбасадора ЗСА до Совєтського Союзу Артура Гартмана коротку пресову конференцію під час якої він з'ясував становище Уряду ЗСА до проблем міжнародної політики, переговорів в Женеві, його поїздки до деяких африканських країн, трагедію голоду в тих країнах і розмову з новим генеральним секретарем ЦК КПСС М. Горбачовим та висловлені ним думки, що Совєтський Союз є готовий працювати в напрямі поправи відносин між СССР і ЗСА. Очевидно, Дж. Буш відмовився від переповідження усіх деталів розмови і тільки підкреслив, що шлях до поліпшення відносин не є легким, коли враховувати багато справ і проблем, що їх прийдеться розв'язати у безпосередніх переговорах і зустрічах. Він підтвердив, що передав М. Горбачову офіційне запрошення президента Рональда Регена відвідати ЗСА в найближчому майбутньому.

Державний секретар ЗСА Джордж Шулц і міністер закордонних справ СССР Андрей Громико брали участь у зустрічі Буша з Горбачовим. Зустріч, на думку державного секретаря, мала радше чемностевий, а не діловий характер і після зустрічі з американською делегацією, совєтський лідер відбув традиційні зустрічі з іншими головами і представниками урядів.

Крім зустрічі з Горбачовим, Буш, використовуючи нагоду перебування в Москві і присутності там багатьох представників урядів, зустрівся на розмові з канцлером Західньої Німеччини Гельмутом Колем, прем'єр-міністром Індії Раджівом Ганді, президентом Пакістану Зіа уль-Гагом, прем'єр-міністром Великобританії Марґарет Тачер і прем'єр-міністром Японії Ясуґіро Накасоне.

Раненько у четвер, 14-го березня віцепрезидент Дж. Буш відлетів до Ґренади, Бразилії і Гондурасу по дорозі до Вашінгтону. Зараз таки після прибуття, Буш інформуватиме президента Р. Регена про свою поїздку і розмови за кордоном.

ФІЛЬМ "В'ЯЗЕНЬ ХРИСТА РАДИ"

Ню Йорк. — В неділю, 24-го березня ц.р., тут у приміщенні Академії св. Юра при 6-ій вулиці, відбудеться прем'єра фільму продукції Ярослава Кулинича п.з. „В'язень Христа ради" — життя, діяльність, смерть і похорони Патріярха Йосифа Сліпого. Сеанси фільму о год. 2-ій, 4-ій і 6-ій. Ближчі інформації можна отримати потелефонувавши на число: (914) 476-5724 по 6-ій годині вечора.

„МАДАМ БАТТЕРФЛЯЙ" УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Ню Йорк. — Оперна Компанія ім. Лисенка поставить тут оперу Джіякомо Пуччіні „Мадам Баттерфляй" українською мовою. Вистава відбудеться в неділю, 31-го берзня ц.р., о год. 3-ій по полудні в приміщенні Фешен інституту, при 225 Захід 24-та вулиця. Квитки можна набувати в українських крамницях Арка і Сурма. Тиждень раніше, тобто 24-го березня, ця опера буде поставлена у Філядельфії в Кесвік театрі, при 291 Кесвік авеню, Ґленсайд, Па. Квитки треба набувати в крамницях: Дора, Космос, Оріон, Ельдорадо і в Кесвік театрі.

ДЦ УНР хоче взяти участь в Оттавській конференції

Філядельфія (УІБ). — В травні ц.р. відбудеться в Оттаві, Онт. третя конференція експертів людських прав, делегованих державами, що підписали Заключний Гельсінкський акт у 1975 році. Перші дві відбулися в Београді і Мадриді.

Тому що Україна, як одна з окупованих Москвою країн, має в СССР колоніяльний статус і не була допущена ані до Гельсінкської конференції в 1975 році ані до післягельсінкських зустрічів у Београді й Мадриді, Державний Центр УНРеспубліки робить заходи в справі допущення до нарад в Оттаві делеґатів екзильного уряду УНР на місце недопущених делеґатів маріонеткового уряду УССР в Києві.

В листі президента УНРеспубліки Миколи А. Лівицького до прем'єр-міністра Канади Браєна Малруні з 25-го лютого 1985 року з'ясовано статус уряду УНРеспубліки, як єдиного всеукраїнського леґітимного уряду в модерній історії України, що є переємником традицій Центральної Ради і Директорії УНР, діє від 1920 року в екзилі та „є протиставленням маріонетковому урядові в Києві". Т. зв. „Українська Совєтська Соціялістична Республіка", не зважаючи на те, що вона належить до членів-основників ОН і за конституцією має „паперову суверенність", не мала своїх делеґатів ані в Гельсінках, ані в Београді, ані останньо в Мадриді.

Після вирішення канадським урядом справи допущення представників ДЦ УНР до нарад в Оттаві „в принципі" — пишеться в листі Президента Лівицького — будуть подані прізвища делеґатів уряду УНР на Оттавські наради.

Вийшло англомовне видання про Патріярха Йосифа

Лондон. — Тут у видавництві УЦІС недавно вийшла друком збірка матеріялів про Блаженнішого Патріярха Йосифа, що її зредаґував мгр Степан Олеськів. До збірки, яка є ілюстрована і має 64 сторінки друку на доброму папері, увійшли, м. ін., такі важливі документи, перекладені на англійську мову:

ЗАВІЩАННЯ Блаженнішого Патріярха Йосифа,

ЗАЯВА Львівського Крилосу,

Прощальні промови Папи Івана Павла II, о. Веренфріда ван Стратена, Ярослава Стецька, кондоленційні листи президента ЗСА Роналда Регена, прем'єра Канади Браєна Малруні, а теж посмертні згадки в західній пресі.

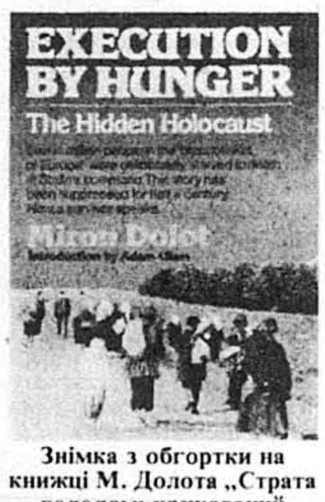
Це видання можна набути в українських книгарнях, або в УЦІС: UCIS, 200 Liverpool Rd., London, N1 1LF, Great Britian.

Ціна: Велика Британія 2 фунти, в усіх інших країнах 3 доляри, або їх рівновартість.

Гарвардський професор пише про голод

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Професор Гарвардського університету і директор російського центру в тому ж університеті, д-р Адам Улам написав вступ до книжки Мирона Долота „Страта Голодом: прихований голокост". Ці спомини про злочинно створений Москвою голод в Україні в 1932-33 роках видає друком велике американське видавництво В.В. Нортон у серії своїх нових публікацій в 1985 році.

Книжка має коло двісті сторінок. Появиться у розпродажу вже на початку квітня ц.р. Це є перша публікація на тему голоду, що її піднялось американське видавництво.



Знімка з обгортки на книжці М. Долота „Страта голодом: прихований голокост".

Проф. А. Улам є добре відомий у наукових та популярно-читацьких колах як спеціяліст історії більшовицької революції та доби Сталіна. Він є автором численних монографій, якими ще й досі користуються студенти вищих шкіл та університетів, зокрема ті, що спеціялізуються в совєтознавстві.

Вступ проф. Улама вияснює американському читачеві загальну ситуацію в тодішньому СССР та в УССР. Автор вступу подає низку фактів, які підтримують достовірність подій, про які пише Долот. Це дуже важне, бо вже були висловлені видавництву різні неприязні критичні завваження про книжку Долота, головно серед американських лібералів та серед академіків, що сповнені неосталінськими переконаннями та симпатіями. Критики твердять, що спогади є значним переборщенням правди, що книжка невірно насвітлює голод 1932-33 років, як ґеноцид стосований виключно супроти українців, що Сталін зробив для України теж багато добра. Видавництво В.В. Нортон уважало, що вступ написаний видатним науковцем та спеціялістом, яким без сумніву є проф. А. Улам, ефектовно протиставиться вже підня-

(Закінчення на стор. 4)

Ґрандіозний проєкт: „Музікус Бортнянський" до 1000-річчя Хрищення України

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Т. Кардашинець). — До довгого ланцюга зустрічів з молодими українцями, які приходять, щоб поділитися своїми досягненнями в найрізноманітніших ділянках українського життя, додав щоденник „Свобода" ще одну — цим разом із гістьми з Канади. Прийшли до приміщень редакції часопису й Головної Канцелярії УНСоюзу музичний керівник музично-виконавчої і наукової організації „Музікус Бортнянський", диригент-музика Мирон Максимів, та голова цієї організації і співачка Олена Яцишин, щоб познайомити через часопис українську громаду з „Музікус Бортнянський", з її цілями, досягненнями і ґрандіозним проєктом у майбутньому.



В редакції „Свободи" — музичний керівник „Мусікус Бортнянський", Мирон Максимів і голова організації Олена Яцишин.

Про зародок задуму створити цю організацію розповів її засновник М. Максимів. Ще в 1970-их роках в Торонтонському університеті, в якому він отримав ступінь бакалавра, він натрапив на твори Дмитра Бортнянського і захопився їх красою і багатством. Він почав дослідницьку працю в ділянці української барокової та клясичної музики XVII і XVIII сторіч. Вже тоді зароджувалося бажання вивести ці твори на широке музичне міжнародне поле. Його ентузіязм поділяла і молода співачка Олена Яцишин. Вона студіювала спів в Клівлендськоу стейтовому університеті, а переїхавши до Канади у 1979 році, почала співати з найбільшим професійним канадським хором Elmer Iseler Singers. Вона зацікавилася ідеєю Максимова і згодом допомагала йому в створенні музично-виконавчої і наукової організації „Музікус Бортнянський".

І так постала організація „Музікус Бортнянський" в червні 1981 року. У травні наступного року її заінкорпоровано в Онтарійському уряді, як неприбутковий музично - виконавчий ансамбль і наукову організацію. Мета організації — збудити міжнародне зацікавлення українською клясичною музикою XVII і XVIII сторіч. „Ця ділянка українсь-

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНСЬКА ПАРАФІЯ В АТЛАНТІ

Атланлта, Джорджія. — Мала українська громада українців-католиків за благословенням Владики Роберта Москаля і заходами о. Ярослава Михайленка творить парафія св. Томи-Апостола. Служби Божі правляться в неділі покищо в римо-католицькій церкві Святого Духа, при Мт. Паран ровд, о год. 4-ій по полудні. Ближчі інформації і зголошення приймає о. Я. Михайленко. Писати треба на адресу: Rev. Jaroslaw Mychajlenko, 4449 Northside Drive, NW, Atlanta, Ga. 30327, tel.: (404) 252-0819.

В СВІТІ

ЛИВАНСЬКІ ТЕРОРИСТИ-шіїти знову вбили у засідці двох ізраїльських вояків у південному Ливані, а сім інших поранили. Число вбитих вояків зросло до 18 від часу як Ізраїль почав фазами відтягати свої військові частини з тієї країни, згідно з новою мирною політикою нового прем'єр-міністра Шімона Переза. В загальному, 637 ізраїльських вояків загинули від часу окупації частини ливанської території в 1982 році, а 128 вояків впали жертвою терористичних акцій Палестинської Визвольної Організації і шіїтів. Дехто з ізраїльських політиків дораджує урядові, щоб приспішити акцію відтягнення вояків і закінчити її вже в травні ц.р., але уряд і головне командування не погоджуються з такою пропозицією, бо це тільки заохотить терористів до пожвавлення активности.

ТРИ ОЗБРОЄНІ ВІРМЕНИ зручно окупували у вівторок, 12-го березня ц.р., будинок турецької амбасади в Оттаві, захопили в полон 12 урядовців амбасади, знищили частину документів і устаткування, а потім без спротиву піддались поліції. Вірмени застрелили канадського громадянина-сторожа, який, не зважаючи на заборону, підійшов до сиґнального апарату і потиснув кнопку на виклик поліції. Це вже втретє вірменські націоналісти зробили напад на турецьку амбасаду, як пімсту за масове вбивство вірменів турками ще в 1915 році.

ПРОВІДНІ СІКХИ, звільнені з тюрми на доручення прем'єр-міністра Індії Раджіва Ґанді, формально і прилюдно обвинуватили уряд в зумисному переслідуванні і винищуванні племени сікхів. Речник групи звільнених вісьмох політиків заявив, що центральний уряд не зробив нічого для злагіднення ситуації і поліпшення соціяльного стану сікхів в Індії.

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ обвинуватила уряд Гаїті за порушення прав людини і переслідування й тортурування політичних в'язнів. Головним прицілом переслідування і дискримінації стали журналісти, профспілкові діячі, лідери опозиційних партій і критики урядової політики. Очевидно, уряд Гаїті заперечив обвинувачення Міжнародної Амнестії і заявив, що закиди є безпідставні і неперевірені.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН не хоче погодитися, щоб ЗСА „нелеґально" підтримували нікараґуанських повстанців, чи як він каже, „борців за визволення". Білий Дім й далі добиватиметься в Конґресі законопроєкту про леґальну допомогу повстанцям, які, на думку, Уряду ЗСА, борються за привернення демократичної системи в їхній країні і заміни прокомуністичного уряду сандіністів, демократичним урядом.

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО уряду Гельмут Коль і лідер Східньої Німеччини Еріх Гонекер, використовуючи перебування в Москві на похоронах совєтського лідера Константина Черненка, вирішили відбути там розмови, які вони вважають продовженням спільного діялогу розпочатого 13 місяців тому. Вони враховують, що нові переговори представників ЗСА і СССР в Женеві започаткують нову еру співпраці Заходу і Сходу і така розмова, зглядно дружній діялог, є корисний для обидвох партнерів.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА напруження відносин, яке існувало довший час між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом, ці дві надпотуги не переривали між собою зв'язку і час до часу зустрічались їхні представники для обговорення різних загально політичних і економічних проблем. Одною з важливих справ у переговорах була справа відкриття американського консуляту в Києві і совєтського в Ню Йорку.

ВИГЛЯДАЄ, ЩО МИРНІ заходи генерального секретаря Об'єднаних Націй Гавіє Переза де Куеяра принаймні тимчасово увінчалися успіхом. Речники Ірану заявили, що вони готові на тимчасове перемир'я з Іраком з передумовою, що Ірак заперестане бомбити закордонні кораблі в Перській затоці і іранські пункти поселення, від чого терпить найбільше цивільне населення. Міністер закордонних справ Ірану Алі Акбар Велаяті склав таку заяву публічно в головній квартирі ОН. Куеяр заявив, що він тепер очікує відповіді від іракського уряду.

В АМЕРИЦІ

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ПОМЕР на 85-му році життя довголітній диригент симфонічної оркестри Юджін Орманді. Він був музичним керівником цієї оркестри 44 роки — найдовший час з усіх диригентів. У часі своєї диригентури Ю. Орманді поставив філядельфійську оркестру як одну з передових не лише у ЗСА, але й у світі.

НА ПІДСТАВІ ПУБЛІКАЦІЇ Інституту Елен Гутмахера, американські підлітки мають найвище число дівчат в тяжі, а тим самим породів і абортів з усіх індустріяльних країн. Показується після дослідів того інституту, що ЗСА це єдина тепер країна, де число вагітних дівчат у шкільному віці значно зростає.

СИНОД ЛЮТЕРАНСЬКОЇ Церкви в ЗСА звільнив з обов'язків одного із своїх пасторів, Даґлеса Рота, який у своїй церкви в околиці Піттсбурґу виступав проти великих корпорацій, які своєю політикою спричинили велике безробіття в цій околиці. Пастор Д. Рот був арештований і засуджений за те, що не хотів залишити своєї церкви на наказ поліції. Тепер Синод Лютеранської Церкви звільнив Д. Рота з його пастирських обов'язків, мотивуючи це тим, що він переступив закони своєї Церкви.

ВПЕРШЕ ОПУБЛІКОВАНІ статистичні дані щодо іміґрації та еміґрації населення вказують, що коли від 1900 року приїхало до ЗСА 30 мільйонів людей, то в тому самому часі 10 мільйонів виїхали із ЗСА. Це подає книжка, яку саме випустило Бюро перепису населення п.н. „Невловима утеча-е—еміґрація із ЗСА". Статистичні дані в цій книжці вказують, що еміґрація із ЗСА зростає від 1960 року та що більшість еміґрантів із ЗСА поселюється в Мехіко, на другому місці стоїть Західня Німеччина, а Канада на третьому.

В СТЕЙТІ КЕНТАКІ, недалеко міста Ричмонд знаходяться військові склади, в яких переховується сттрільна із нервним газом. Тепер, коли військові чинники рішили, що стрільна вже є перестарілі та треба їх знищити, населення Ричмонду та околиці побоюється за своє здоров'я та наслідки, які може викликати таке нищення затроєних стрілен.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД вирішив, що лік на нудоти, які мають жінки в початках вагітности, що продається під назвою Бендектін, не викликує ніяких шкод чи деформацій у немовлят, якщо його вживати згідно з приписами. Це рішення суду прийшло після того, як вплинуло понад 1,000 скарг жінок, які вживали цей лік в часі вагітности.

В НЮ ЙОРК СТЕЙТІ заборонено вживати три хемічні середники, які через довгі роки були загально прийняті на винищування термітів. Тепер ствержено, що вони можуть бути шкідливі для людського здоров'я.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Немає Черненка — є Ґорбачов

Від часу смерти Владиміра Ільїча Леніна-Улянова у 1924 році і смерти Йосифа Вісаріоновича Сталіна у році 1953, відхід у засвіти кожного кремлівського диктатора був пов'язаний з боротьбою за владу, з інтриґами і несподіванками для зовнішнього світу. Засекречена Залізною заслоною, відмежована від світу, совєтська державна система наказує засекречувати також недугу совєтських достойників і тим паче засекречувати також причини, чому наступником померлого диктатора став той, а не інший член Політбюра. Спосіб, як Леонід Брежнєв викинув з диктаторського крісла Нікіту Сєрґєєвича Хрущова у жовтні 1964 року був клясичний для закулісової боротьби за владу в Москві. Зрусифікований малорос Константин Черненко став першим генеральним секретарем компартії СССР і президентом цієї імперії щойно 13-го лютого 1984 року — помер вночі з 10-го на 11-го березня 1985 року, при чому вже зараз від початку його урядування писали у західній пресі про якісь таємничі його хвороби.

Можна здогадуватися, що вже за його життя велася на верхівці большевицької партії закулісова гра, хто буде наступником Черненка. Західня преса згадувала прізвища Ґорбачова, Ґромика ба навіть іншого зрусифікованого малороса Щербицького у зв'язку з вивищенням його на пост голови великої совєтської делеґації, яка в минулому тижні прибула з „ревізитою" до Америки. Новим диктатором став таки Михаїл Ґорбачов. Смерть Черненка прийшла саме тоді, коли у Женеві розпочалася нова рунда у переговорах за припинення східньозахідних перегонів у зброєнні. Можна припускати, що совєтські делеґати у Женеві, які погналися до Москви на похорон Черненка, будуть ждати, які будуть інструкції Ґорбачова: ставитися поважно до проблеми зброєння і роззброєння і йти на договорення з Америкою коштом власного частинного роззброєння головно в ділянці ракет з атомовими „головками", чи ставитися до цієї конференції знову тільки як до терену пропаґанди і замилювання очей, щоби далі ступати на шляху завоювань та явної і скритої інфільтрації комунізму, де це тільки можливо. Проте можна рискувати твердження, що нова зміна осіб у Кремлі не матиме великого значення. Бо хоча всі діла роблять люди, в даному випадку державно-правна система в СССР така, що всі московські верховоди задивлені на підкорення собі світу. І це доведе до загину імперії.

Володимир Душник

ВАРШАВСЬКИЙ ПАКТ І „ДОКТРИНА БРЕЖНЄВА"

Недавно кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Джеймс М. Маркгем подав цікаву інформацію з Бонну, начебто московські сателіти почувалися більш свобідними в рішеннях своїх урядів. Він цитує орган німецької компартії у Східній Німеччині „Ноєс Дойчлянд" який передрукував статтю мадярського міністра Іствана Роска, що була поміщена в мадярському комуністичному часописі „Непшава" в Будапешті.

Цілий тон цієї статті вважають в Західній Німеччині як певний виклик для „доктрини Брежнєва", яку цей кремлівський вождь проголосив після наїзду на Чехо-Словаччину для усунення уряду Дубчека в 1968 році.

У цій доктрині написано, що члени совєтського бльоку, особливо Совєтський Союз, мають „право інтервенції", якщо вони почувають, що комуністична система є загрожена в будь-якій державі-членові Варшавського Пакту.

Передруковуючи цю статтю з мадярського журналу, німецький орган недвозначно підкреслив свою однозгідність зі згаданою статтею.

Західньонімецькі дипломати твердять, що коаліція Східньої Німеччини, Румунії, Болгарії, Мадярщини і Польщі висловили свої застереження щодо пропозиції Уряду СССР продовжити Варшавський Пакт до 15-ти чи 20-ти років.

Румунія, як відомо, вже від довшого часу, не бере участи у військових маневрах Варшавського Пакту. Всі інші члени пакту висловлюються за продовженням пакту, але на короткий час.

Як відомо, в січні цього року, представники Варшавського Пакту забралися були на конференцію в цій справі, до Софії столиці Болгарії, але конференцію відкликано тому що захворів, сьогодні вже померший, Константин Черненко.

„Ню Йорк Таймс" цитує Владіміра Кусіна, аналітика „Радіо Вільна Европа", який пише, що деякі члени Варшавського Пакту, а особливо Мадярщина, нарікають на великі кошти, зв'язані з висилкою військових частин на спільні маневри Варшавського Пакту.

Покищо, невідомо чи мадярська комуністична критика „Доктрини Брежнєва" матиме будь-який вплив на відношення між двома Німеччинами. Недавно боннський уряд повідомив, що протягом січня і лютого 1985 року, 2,500 німців зі Східньої Німеччини дістали еміґраційні візи на виїзд до Західньої Німеччини. Між ними є також особи, що були втекли до різних амбасад у Східній Европі, але відтак повернулися до Східньої Німеччини.

Не знати чи здійсняться здогади американського кореспондента про евентуальну більшу незалежність членів Варшавського Пакту. Звичайно, Москва знає дуже добре, що льояльність будь-якого члена цього пакту до Москви є дуже сумнівна, але вона ледве чи може показати своє невдоволення якоюсь видною маніфестацією — „карою," хоч її аґенти в кожній із сателітних країн напевно дістають строгі інструкції „тримати" сателітів під чоботом московського імперіялізму без явних інтервенцій чи інвазій, як це було в Мадярщині в 1956 році та в Чехо-Словаччині в 1968 році.

Мирослав Борисюк

„КОБЗАР" Т. ШЕВЧЕНКА У СВІТЛІ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ

Коли його сучасники зумисне обмежували рамки рідної літератури сферою побуту, етнографії, стилізацією фолькльорних мотивів, Шевченко визначував її розвиток на засадах народньої питоменности, природного реалізму і на висвітлюванні глибинних явищ і процесів народнього життя в його соціяльному і національному розрізі. Ці ідеї знайшли свій дальший розвиток у наступний період творчости поета. Відповідно до цього розвинув Шевченко такі близькі й рідні йому поетичні образи, як образ кобзаря, дум, образи слова. В поезіях останніх років образ дум все частіше поєднується з образом сіяча, що сіє, „розсипає" ті думи по світу, серед люду, щоб були „добрі жнива", щоб зросла „волю нова".

Показовою ціллю літератури є впроваджена поетом сила „святого вогненного слова", „нового слова", сила якого в тім, що воно стоїть „на сторожі міліонів рабів", яке має стати не лише „стоном", а й „дзвоном і трубним голосом". Його значення й могутня сила піднесені до рівня голошеної Христом істини, про воскресення й відкуплення. Поет вимагав від літератури глибокого проникнення в соціяльну суть життєвих процесів, показу людських характерів у зв'язку з соціяльними умовами, які їх формують, які позначались на їхній натурі, поведінці, поглядах. Суспільно-літературні погляди Шевченка, пристрасна оборона принципів етично-виховної ролі літератури, звернення до національних джерел, національних традицій, без яких Шевченко не уявляв собі її розвитку, все це мало основоположне значення для наступного розвитку літературно-критичної думки на Україні, появи української професійної літературної критики.

III.

Одне з перших місць у „Кобзарі" Шевченка посідає поема „Катерина". Доведено, що поема Шевченка й повість Г. Квітки-Основ'яненка „Сердешна Оксана" написані майже водночас, незалежно одна від одної. В поемі „Катерина" є трагічна колізія, якої немає в повісті Квітки — Оксана повертається додому й знаходить своє щастя з хлопцем Петром, який любив її ще дівчиною. Трагічну долю Катерини Шевченко показав із надзвичайною емоційною силою. Особливістю „Катерини" є її лірично-епічний характер: об'єктивна розповідь, в якій Шевченко дав типовий образ покритки, перший із ґалерії національних характерів української жінки-матері. Вже тут ми бачимо такі історичні риси її характеру, як душевна чистота, самовідданість у почуваннях, у матірньому обов'язку. Самогубство Катерини — це трагічний крок у безвихідному положенні, це трагічна колізія, колізія материнства й обставин тодішнього життя. Її відцуралися всі, як від жінки-покритки-її милий Іван, і навіть рідні мати й батько. Лірично-емоційне представлення цієї події таке сильне й хвилююче, що в нас з'являється не почуття осуду, а навпаки — трагічна загибіль Катерини викликає палкий протест проти винуватців, проти кривдячих соціяльних обставин, коли поет наводить болючу осторогу: „Кохайтеся чорнобриві, та не з москалями..." Ця тема жінки-матері й далі хвилювала Шевченка — 1842 року він цю-ж Катерину, у моменті від'їзду „милого", й на цій картині, як і поемі виявив різкий протест проти зневажання жіночої чести.

Баляда „Причинна" — як типовий жанр романтичної поезії — дає багато нового, бо, хоча поет зберігає типові риси романтичної баляди, одначе малює свої персонажі у реальних обставинах. „Причинна" має відмінний характер від романтизму, коли поет виходив не з якогось літературного чи фолькльорного джерела, а з самого життя, зображаючи звичайну, просту дівчину-сироту, що скаржиться на „чужих" людей, які розлучили її з милим-козаком. Ще більше оригінальною була друга рання баляда — „Тополя", побудована на життєвій основі, без романтичних жахів і містики. Крім єдиного рядка, в якому сказано про переміну дівчини в тополю, в баляді немає нічого надприродного. Тільки „Утоплена" переважає своїм романтичним жанром, має типово романтичну форму, в яку поет вклав реалістичний зміст, намагався погодити романтизм з напрямом реальним". (Огоновський, Іст. літ. II).

Українська література до „Перебенді" не знала твору, в якому б в яскравий спосіб втілено високі етично-естетичні ідеали, нові образи та ідеї, нові форми й вікові здобутки національного фолькльору, піднесені на рівень світового мистецтва. Глибокі розважання про місце поета серед суспільства, про його творчість й призначення, від початку хвилювали душу Шевченка. Не випадковою стала назва першої збірки його поезій. У Шевченка співець-кобзар — це уосіблення народу, його слави, його совісти, його настроїв і сподівань. Перебендя — це реальний образ улюбленого співця-кобзаря, якого І. Франко вважав „постаттю наскрізь реальною, живцем вихопленою з дійсного українського життя, вповні національною, типово українською в кожній деталі". Конфлікт його з оточенням являється конфліктом із реальним селянським середовищем, яке він визначив точніше: „Щоб вороги не бачили, як лихо сміється..." Тут Перебендя — це псевдонім Шевченка, яким він підписався у листі до Г. Квітки-Основ'яненка, що до нас не дійшов. У поемі є певна алегорія, конфлікт поета з петербурзьким оточенням. Зв'язаний із цим інший образ кобзаря, створений в поемі „Гайдамаки". Кобзар Волох складає пісні на полі бою для гайдамаків, щоб звеселити їх, і щоб запалити гнівом до своїх гнобителів. Шевченко тут з погордою відкинув поняття письменника, про якого із сарказмом писав: „Коли хочеш грошей та й ще слави, того дива, співай про Мартьошу, про Парашу, радість нашу, султан, паркет, шори!" Для нього існував тільки рідний нарід, його Україна, з якими зв'язав навіки своє життя і свій труд. Таким чином „Кобзар" Т. Шевченко став першою його деклярацією про призначення літератури і її творця.

Хоча Шевченко не був професійним критиком, не писав „гарвардських" наукових праць, одначе саме з його іменем зв'язане виникнення оригінальної, самостійної естетичної літератури. Погляди Шевченка на мистецтво, літературу, невпинно розвиваючись, дістали повну викінченість у другій половині 50-их років.

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Іван Кедрин

Виставка Я. Креховецького

Ґалерія Об'єднання Мистців Українців Америки в Ню Йорку зискала собі заслужене добре ім'я серед усіх українців, розсіяних у широкому світі, і вони зголошуються до неї, а вона робить добре для культури діло, даючи змогу мистцям і громаді нав'язувати в її залях безпосередній зв'язок. Ось так в неділю, 10-го березня, розпочалась в ґалерії ОМУА індивідуальна виставка образів канадського громадянина, постійного мешканця Торонто, Якова Креховецького, і на 24-го цього місяця заповіджено відкриття виставки Омеляна Мазурика з Парижу.

Яків Креховецький, родом з Галичини, виставляв уже свої образи на Союзівці, але вперше показав їх у Ню Йорку. Що зразу кидається в очі відвідувача — це нерівність мистецького рівня сорока виставлених експонатів: так і видно, що деякі походять з часу першого шукання мистця, інші є вже ділом мистця зрілого. Сам він признав у короткій розмові з автором цих рядків, що виставлені експонати постали впродовж останнього десятиріччя. За мистецьким напрямком — Я. Креховецький реаліст з відхилом до імпресіонізму. Живучи довший час у Парижі він захопився архитворами французьких імпресіоністів, які до речі - зібрані в окремому музеї-ґалерії з духовим образом Сезана у першій залі, і він безперечно діє під їхнім впливом, але й самостійно, як сам признається, все ще „експериментує". Тематично він має широке поле зацікавлення фіґуральні й архітектонічні образи, квіти, пейзажі — і найкращий Креховецький у пейзажах. Найслабші ті, які втримані в одному, здебільша темно-сірому кольориті, найкращі ті, які більш кольоритні, як „Пристань", „Безлюдна пляжа", „Човни у пристані". Великий образ (75x100цм) „Відблиск у ставі" своїм настроєм найбільш імпресіоністичний, викінчений у подробицях, очевидячки вимагав багато праці. Зате вже давнє експериментаторство видно в образах, в яких мистець старався розв'язувати тематичну проблему в рамках кола чи кулі: таку манеру виявляв спершу покійний піонер українського образотворчого мистецтва в Америці, Василь Панчак, згодом він покинув її. Але дуже цікаві два портрети - „Жінка в жовтій хустці" і „Молода жінка в синій суконці" - це не фотографії, а дійсно цікаві образи, в яких поєднано схоплювання схожости живої людини з оригінальним кольоровим тлом і духовим змістом гарного обличчя.

Яків Креховецький людина середущого віку, очевидячки закоханий у мистецтві, систематично вивчав його в Онтарійському коледжі мистецтва. Мав уже кілька індивідуальних виставок, між іншими у престижевій ґалерії Українсько-Канадської Мистецької Фундації, заснованої Михайлом і Ярославою Шафранюками у Торонто. Його ентузіязм, роботящість і безперечний талант ґарантують, що він не стоятиме на місці, а дасть ще багато цікавих і вартісних творів. Він відважний у доборі тем і відважний у розв'язанні їх, наприклад, щодо славетної „Церкви у Ґантері", яка стала вже предметом зацікавлення багатьох видатних мистців. Опанування рисунку мистцем видне в кількох його архітектонічних образах, як „Малий хутір" чи „Хатинка на пляжі".

Виставка Я. Креховецького викликала зацікавлення в нюйоркській українській громаді - в першому її дні, на відкритті, що його перевів голова ОМУА скульптор Михайло Черешньовський, відвідали виставку кругло 150 осіб, і приємно було бачити між ними й ґурт видатних наших мистців (Л. Гуцалюк, М. Дмитренко, Б. Певний, Д. Шолдра). М. Черешньовський каже правду, що мистець розвивається тільки у тісному контакті з громадою і що громада повинна підтримувати мистецтво, невід'ємну частину культури. Цікава виставка, яка спонукує до різних рефлексій.

Дарія Мельникович-Рихтицька

Зустріч з минулим

Взимі я часто мріяла поїхати на Союзівку, особливо я хотіла там бути на Різдвяні свята щоб відчути „Скрип чобіт, і щиру пісню тую", — як писав наш поет Богдан Лепкий. Хотіла я піти до церковці, почути колядки, а найбільше бажала врости в рідну атмосферу, яку колись переживала дитиною в Україні. Гори мене завжди приваблюють; засніжені плахтою невинности вони обвивають оселю барвінком тиші і тепла.

На Різдвяні свята не вийшло мені поїхати, але я не уступала, ще залишився Новий Рік, який приманював усякими несподіванками. І ця мрія не давала спокою: ось в ґурті друзів, знайомих і незнайомих привітати Новий Рік.

Хотіла забути в цей вечір

(Закінчення на стор. 4)

Д-р В. Шандор

БАНКОВА СПРАВА В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Відзначаючи щорічно проголошення державної незалежности Карпатської України, звертається головну увагу тільки на сам акт проголошення, поминаючи факт майже піврічного існування Карпатської України як частини державної федерації. В ту добу мала Карпатська Україна певні прерогативи держави, з рамени якої її уряд діяв самостійно й на власну відповідальність. У зв'язку з цим, було треба перебудовувати й пристосовувати до наших нових вимог в першій мірі ділянку господарську — банківництво.

Національний і політичний розвиток краю між двома світовими війнами поступив милевими кроками вперед, що викликало подив у наших приятелів і страх у наших ворогів. На жаль, такого вирішального розвитку не зробив край на полі господарському, хоч і на тому полі були положені здорові основи. Брак капіталу та чужа конкуренція гальмували наш поступ. Крім Дружественного Союзу і Торговельного Союзу (обидві централі були в Ужгороді), головним господарським чинником у нас уважався Подкарпатський банк з централею теж в Ужгороді, з якими п'ятьма-шістьма його філіями. Крім того, були в нас чеські, мадярські та словацькі банки.

В добі господарської кризи в 1931 році підпав Подкарпатський банк під вплив чеського капіталу, а саме, банку Чехо-Словацької леґії (Леґіобанку), так що до федеративної доби нашої державности в 1938 році ми входили господарськи ослаблені, без провідної власної грошової інституції. Чехо-Словацький національний банк мав свої філії в Ужгороді й Мукачеві, після Віденського арбітражу перенісся до Хусту. Городська щадниця на Кралових Вінаградах в Празі мала на Карпатській Україні чотири філіялки: Ужгород, Мукачів, Берегово, Хуст. Була це спеціяльного роду грошова установа зі запорукою міст, замість акційного капіталу комерційних банків. Хоч ці щадниці були ведені теж на комерційній основі, але їх головним завданням не був зиск, а свого роду служба населенню із низькими реґульованими кредитами. Вони підлягали міністерству внутрішніх справ, а не міністерству фінансів, як інші комерційні банки.

В 1937 році Земський банк в Празі заклав свою філію в Ужгороді (мав свою філію тільки в Братиславі), головним завданням якої було давати довгореченцеві кредити на низьку відсоткову стопу. В 1935 році я поступив на працю до Земського банку в Братиславі, де відбував вишкіл, і відтак мав перейти до філії в Ужгороді. Такий був приблизно стан банківництва на Карпатській Україні. В наслідок Віденського арбітражу, філія Земського банку була евакуйована в листопаді 1938 року до Братислави.

Із зміною державного статусу в Чехо-Словаччині на федеративний та евакуацією до Хусту було потрібно реорганізувати цілу нашу банкову систему і пристосувати її до нових умов. Ішло рівнож і про комерційні банки чеські, мадярські й словацькі, чинність яких ми мали відповідно врегулювати окремим законом. Ці банки працювали головно короткотерміновими кредитами із високою відсотковою стопою. Земський банк наприклад, давав позички на 7-8 відсотків, а комерційні банки у нас на 12-16 відсотків.

На початку грудня 1938 року перебрав я Бюро Представництва уряду в Празі, до якого, на наше домагання, призначив відтак Чехо-словацький національний банк двох карпатських банкових фахівців — інж. А. Ґелетка і В. Бора, а Мєстка Споржітелна призначила інж. В. Качуровського, які були господарськими дорадниками в Представництві. Качуровський (нині живе в Чикаґо) відбув двотижневу дослідчу працю в Поштовій щадниці, через яку переводила Чехо-Словаччина свої фінансові трансакції для державних інституцій, як також у правничому та торговельному відділах Земського банку в Празі. Всюди знайшов Качуровський прихильне ставлення та потрібну допомогу.

Висліди його праці з нашими допорученнями передав я до Хусту, звідки дістав доручення відбути наради з дирекцією Земського банку. На спільних нарадах представив я до розгляду й відповіді такі справи: 1. Щоб дирекція передала мені перегляд вкладів і позичок ужгородської філії; 2. Чи плянують вести далі банкові операції на Карпатській Україні з Братислави, чи задумують відкрити філію в Хусті; 3. Який високий державний вклад дістав Земельний банк при закладанні філії в Ужгороді; 4. Якщо не плянують відкрити філію в Хусті, чи і за яких умов були б охочі передати банкові операції Ужгородської філії подібній нашій грошовій інституції на Карпатській Україні; 5. Чи веде дирекція банку переговори з Мадярщиною у справі капіталових вкладів і позичок із забраної території.

Була цікава зустріч в моїй новій функції представника уряду Карпатської України з дирекцією банку, в якім я працював. Дирекція поставилась до наших домагань з повною увагою та охотою до співпраці і подала мені до Представництва такий виказ вкладів і позичок Ужгородської філії на день 30-го листопада 1938 року (суми закруглені до тисячки): а) вклади на книжках—2,568,000 корон; б) вкладки на біжучих рахунках — 24,504,000 корон, з яких Крайовий Фонд Карпатської України виносив 11,997,000 корон; в) позички емісійні й неемісійні 33,734,000 з яких припадає на забрану територію 15,199,000, а на територію Карпатської України 18,532,000.

З поданого виказу можна бачити, що, як на наші умови, ужгородська філія протягом одного року своєї чинности диспонувала поважним капіталом.

Подаючи цей виказ до міністерства господарства в Хусті я звернув їм увагу на тих майже 12 мільйонів корон, щоб наш уряд вимагав, щоб ці гроші в міністерстві фінансів в Празі признали нашому урядові.

26-го лютого 1939 року дістав я з Хусту від уряду доручення обновити переговори з дирекцією Земського банку, що я і зробив. Довідався, що вміжчасі дирекція банку вела вже переговори в справі клірінґового вирівняння з Мадярщиною, але на пораду міністерства фінансів вирішила справу дальших переговорів передати урядові Карпатської України. В переговорах Земський банк заявив готовість визнати висліди домовлень нашого уряду з Мадярщиною відносно упорядкування фінансів на забраній нашій території, як також заявив готовість дати нам всесторонню допомогу для зорганізовання нашого власного Земського банку.

Упорядкування банківництва було для нас справою першорядної ваги. Це треба було перевести окремим законом, щоб чужий капітал служив розвиткові нашої економії. А власний Земський банк, ґарантований маєтком нашого краю, був для нас конечним тому, бо тільки через нього могли ми затягати довгореченцеві державні позички, що ми потребували і що уряд мав намір зробити.

Краса наших карпатських лісів мала европейську славу. На основі параграфу 4 конституційного закону ч. 328 з листопада 1938 року Збірки законів і розпорядків, стала Карпатська Україна, як частина державної федерації, власником всього крайового маєтку, лісів, копалень, залізниць тощо. Розміри нашого крайового земельного маєтку виносили 362,214 гектарів, з чого припадало на ліси 309,500 гектарів.

Лісова господарка в Чехо-Словаччині — вируб і продаж — була реґульована державою, чим займалась фірма „Дредома" в Братиславі. Через неї держава встановляла норму на вируб дерева на Словаччині і Карпатській Україні. Ми не мали в ній свого постійного представника, як і в багатьох інших того роду державних інституціях, як наприклад, Загальне пенсійне заведення в Братиславі, куди належала і Карпатська Україна.

Для орієнтації наводимо квоти на вируб дерева: Карпатська Україна — в 1937 році, вирубано 86,243,000 $м^3$ на 25,847,000 корон; 1938 р. — 133,811,000 $м^3$ на 31,583,000 корон; Словаччина — 1937 — 95,039,000 $м^3$ на 30,044,000 корон, 1938 р. — 154,557,000 $м^3$ на 41,862,000 корон.

21-го січня 1939 року урядник міністерства господарства в Хусті відбув разом з нашим представником уряду в Братиславі Юрієм Гуснаєм наради в Дредомі і їх повідомили, що карпатські продуценти й експортери дерева об'єднались в Спілку (досі діяв кожний окремо), так що в майбутньому тільки Спілка є покликана переговорювати в справі вирубу, квоти й ціни дерева. Далі поставили вимогу мати відповідного заступника в Дредомі. Дредома натомість самовільно вислала до міністерства хліборобства в Празі домагання відносно кількости вирубу дерева на 1939 рік на загальну суму 172,000,000 корон, з чого резервувала для Карпатської України суму 55,000,000 корон.

Довідавшись про це, В. Шандор вніс у Празі острий протест проти такої самовільної поведінки словаків. За кілька днів у відповідь на це відбулась Межиміністерська конференція, на якій Карпатську Україну заступали Шандор, Ґелетка й Бабота. Чехо-Словаччину заступав заступник міністра Нідерле, міністерський радник Вода і відділовий радник Дівішек. Квота була відповідно змінена в нашу користь. Чехи нас повністю підтримали. Нам розходилось про те, щоб й надалі діяти через Дредому, яка диктувала свої ціни на ринку, бо мадяри вже почали вести закулісові переговори й диктувати свої зменшені ціни. Міністерство господарства повідомило Дредому, хто буде заступати в них Спілку та звернуло їм увагу, щоб у майбутньому подібні випадки не стались.

Крім державних справ, припали на наш уряд і державні обов'язки, між ними і прохарчування населення. Крім інших подібних акцій, фінансову сторінку цієї справи полагоджував В. Шандор через державну господарську раду в Празі, якої був членом. Головою був відомий фабрикант Ян Батя. Міністерство господарства в Хусті двічі на місяць зголошувало Шандорові до Праги прибли-

(Закінчення на стор. 4)

Перед концертом для вшанування пам'яті Патріярха Йосифа

Таких осіб, як світлої пам'яті Патріярх Йосиф небагато записала на своїх сторінках не тільки українська, але й всесвітня історія. На жаль, нам, його сучасникам, без потрібної перспективи часу трудно всесторонньо оцінити, бо Блаженніший Отець Йосиф своїми плянами і ділами випереджував час. Слід підкреслити, що Блаженніший Отець Йосиф був особливою, вселенського значення унікальністю. Незаперечним фактом є, що Блаженніший Йосиф став прикрасою, світочем не тільки Української, але й вселенської Христової Церкви.

При першій зустрічі з Святішим Отцем Іваном XXIII, відповідаючи на питання, у яких концтаборах він перебував, Блаженніший Отець Йосиф сказав: „Там були мої вірні католики і православні, а я був їх владикою". З чужинецької літератури довідуємось, що Блаженніший Отець Йосиф нерадо покидав своїх співв'язнів і Совєтський Союз, бо там залишилась його паства.

За Божим провидінням Митрополит Йосиф опинився у вільному світі, щоб тут немов збудити нашу Церкву у діяспорі, щоб вона заговорила про свою Церкву-Матір. Ми були безпосередніми свідками, як Блаженніший Отець Йосиф підносив, цілину, як промощував шлях для нашої Церкви, як відпорошував її історичні права. Так ми були безпосередніми свідками великих і непромінальних звершень Патріярха Йосифа не тільки у духовій, але й матеріяльній площинах, які після його смерти наші недруги вже стараються перекреслити.

Фактично відійшла люди на незрівняно великого калібру. Коли Папа Іван Павло II прибув до Св. Софії, де лежав покійний Патріярх Йосиф, 8-го вересня 1984 року, щоб помолитись за його душу і сказати останнє „Прощай", тоді Папа до коадьютора Блаженнішого Мирослава Любачівського сказав такі знамениті слова: „Покійний боровся за справедливу справу". Ці самі слова Папа Іван Павло II повторив після Служби Божої, яку відправив у 40-ий день смерти Патріярха Йосифа, у базиліці св. ап. Петра у Римі у присутності багатьох кардиналів, єпископів, священиків і багатьох паломників, до Блаженнішого Патріярха Мирослава Любачівського у присутності Владики Мирослава Марусина, додаючи: „його треба цінити, бо він мужньо ставав в обороні прав своєї Церкви". Поруч з цим варто також підкреслити, що під час цієї Служби Божої у своєму слові Папа підкреслив, що Покійний був Верховним Архиєпископом, що є патріярхо-рівний.

Відомий голляндський монах, що довгі роки очолював організацію „Церква у потребі", о. Веренфрід ван Страатен у своєї проповіді у сороковий день смерти Патріярха Йосифа у німецькій церкві у Мюнхені сказав такі знамениті слова: „Слухайте тому з глибокою пошаною і дизачим послухом вашого Патріярха. Він не мертвий. Його душа у руках Божих, і ніяке терпіння не може його більше торкнутися. Час бо настав, що він із Сином Чоловічим буде прославлений. Бо проз вучав голос із неба: 'Я прославлював і надалі буду прославлювати!' Ваш Патріярх сяє ясно. Він судить погані і панує над народами. Так слухайте його, бо він далі проповідує у своєму Завіщанні, у цьому благородному, а заразом з тим потрясаючому документі, що він вам залишив як останній свій Заповіт. Якщо цей заповіт не буде у кожній українській родині, кожним українським священиком і кожним українським єпископом знову і знову читаний, роздумуваний, взятий до серця, підтверджений, виконаний, якщо тим Заповітом не будете жити, тоді я побоюся, що Українська Церква не була гідна такого Пастиря. Нехай це не стане дійсністю!".

У повищих висловах Папи Івана Павла II і о. Веренфріда ван Страатена багато сказано для нас. На нас лежить обо'язок віддати нашу щиру пошану та вдячність св.п. Патріярхові Йосифові за його безприкладне, багатотрудне життя для слави Всевишнього Господа Бога добра нашої Церкви та українського народу. Ми не мали відповідної нагоди, щоб гідно й достойно вшанувати пам'ять Патріярха Йосифа безпосередньо після його смерти, тому Відділ Українського Патріярхального Товариства у Ню Йорку заплянував вшанувати світлу пам'ять Патріярха Йосифа з нагоди його уродин вечором-концертом.

За мистецьку програму подбав і її приготовив молодий талановитий Адріян Бриттан. У добірній мистецькій програмі, крім А. Бриттана, виступлять інструменталісти: відома і талановита фортепіяністка Юліяна Осінчук і відомий український челіст Нестор Цибрівський. Виступить і молода вокалістка Оленка Геймур і улюблений мішаний хор „Думка" під диригентурою Семена Комірного. Слово, присвячене Патріярхові Йосифові, виголосить д-р Леонід Рудницький, професор Ля Саль коледжу у Філядельфії, який був у близькому контакті з Патріярхом Йосифом, як професор Українського Католицького Університету в Римі та Філії КУК у Філядельфії. Концерт відбудеться в суботу, 23-го березня ц.р., у залі Купер Юніон, при Третій авеню і сьомій вулиці, о 6-ій годині вечора.

Запрошуємо українську громаду Ню Йорку й околиці взяти участь у цьому винятковому концерті та віддати пошану великому Синові України, Патріярхові Йосифові, який ціле своє життя віддав для нашої Церкви й українського народу. Щоб не прийшлось за словами о. ван Страатена сказати, що українська громада метрополії Ню Йорку й околиці не була гідна такого Пастиря. Допобачення на концерті для вшанування пам'яті Па'тріярха Йосифа.

Микола Галів

Світлана Кузьменко виступить у Філядельфії

Об'єднання Жінок ООЧСУ запросило довголітню співробітницю „Веселки", авторку чудових казок, особливо незвичайно дотепних пригод **„Івася Мудрася"**, дуже добре відому молоденьким читачам Світлану Кузьменко. Вона авторка двох збірок поезій — „Вічний проростень", „У сяйві променів" та збірки оповідань „Новоталалаївські рефлексії". Про останню збірку поезій „У сяйві променів" написав дуже прихильну рецензію на сторінках „Свободи" ред. Володимир Барагура та інші рецензенти, що заохотило поетку продовжувати літературну діяльність. Вона відома нам з надзвичайно дбайливої редакції зібраних творів Оксани Лятуринської.

Наша поетка — вдова одного з кращих поетів середнього покоління на еміграції Бориса Олександрова. Несподівана смерть чоловіка не зламала її. Працюючи бібліотекаркою, вона виховала двох синів і ще спромоглася працювати в торонтонському літературному клюбі та й взагалі в нашій громаді, що свідчить про її характер жінки з козацького роду.

Цю вродливу козачку, що пише такі чудові поезії, що живе повноцінним життям політичної емігрантки й виховує не лише власних дітей, а й цілі покоління своїми творами, матимемо приємність вітати вперше у **Філядельфії в суботу, 30-го березня**, на її літературному вечорі. В програмі, крім музичної точки,—фортепіянове сольо Андреі Кнігницької; виступлять з читанням її творів акторка **Ліза Чепіль та Марія Лисяк, декляматор Роман Кнігницький** та **Дарія Наконечна**, а також сама поетка. Вона читатиме недруковане оповідання, другого тому сатири „Новоталалаївські рефлексії".

Філядельфія матиме нагоду дихнути свіжим повітрям правдивої поезії, посміятися з наших емігрантських будних та обмінятися думками з приводу заслуженого при каві з солодким.

О. Керч

В Олбані відзначили Січневі Роковини

Заходами Окружного комітету відділів УККА Олбанської Округи відзначено Січневі Роковини в понеділок, 28-го січня ц.р., в 12-ій год., в Олбані, в будинку легіслятури. Українській прапор повівав над капітолем від 22-го до 28-го січня. Від Окружного комітету УККА мгр Андрій Дурбак відкрив святочне відзначення, привітавши священиків, сенаторів, послів і всіх гостей. Вже 67 літ минуло від проголошення самостійности Української Народної Республіки в Києві в 1918 році, але український народ не перестає боротися за відновлення своєї державности. Продовження цієї боротьби — це існування і діяльність президента й уряду в екзилі Української Народної Республіки.

Численно зібрані учасники відспівали американський і український гимни. Отець Т. Гуманицький провів молитву в намірені українського народу. Яків Спяк прочитав проклямацію губернатора нюйоркського стейту Маріо Квомо з нагоди Дня Української Незалежности. Мгр А. Дурбак представив гостей з почесної трибуни. В першому ряді сиділи: д-р М. Терлецький, радний В. Квас, сен. Бруно і Кук, о. Ст. Фабригас, о. І. Сидун, о. митр. В. Андрушків, о. Т. Гуманицький, учасник визвольних змагань І. Дурбак; у другому ряді — Є. Наболотний, голова Окружного комітету УККА Я. Спяк, сенатори — Ферлі, Флін, Гофман, Доновен, Норр, посли М. Гінчі, Н. Келегер, М. МекНулті, Каннерс, Тонка, Лейн, Міллєр, П. Кук, Кумб і інші.

Танцювальна група „Зорепад" під мистецьким керівництвом маестра Роми Приймм-Богачевської відтанцювали „Гуцулку", „Козачка", пізніше „Гопака".

Д-р М. Терлецький виголосив змістовну промову англійською мовою про історичні січневі події в Києві в 1918 і 1919 роках. Не зважаючи на всі переслідування, голодовий „голокост", заслання, розстріли, русифікацію і величезні втрати, український народ продовжує визвольну боротьбу, бо вірить, що „ще не вмерла Україна". Потім промовляли сен. О. Бруно і посол М. Гінчі, українського роду, які привітали українців з Днем Української Незалежности й побажали дочекатися відновлення української державности.

Мистецьку виставку приготовили членки ОЖ ОЧСУ Д. Свідерська, З. Білас і Ст. Наугольник; допомагали їм С. Гарабач і Є. Наболотний. Смачну перекуску приготовили Анна Наболотна (ОЖ ОЧСУ) при допомозі союзянок Бачинської, Савків, Мацюк, з Коговзу, Ф. і Г. Кошикар, Кантос, Вілиц, Волестро з Вотервліту, М. Матейчук, Х. Ховрат, О. Гарасимяк з Трою; їм допомагали В. Кошикар, В. Мокей і І. Карабін з Вотервліту, П. Стемський з Коговзу. Жінки з Кергонксону принесли солодке.

По полудні у стейтовій асамблеї о. І. Куліш провів молитву в намірені українського народу; промовляли посли Гінчі, Тонка і Лейн. Гінчі вніс резолюцію з нагоди Дня Незалежности, що її прийнято одноголосно.

В сенаті молитву провів о. Ст. Фабригас; промови виголосили сен. Бруно і сен. Кук; сен. Бруно вніс відповідні резолюції, які прийнято одноголосно. В. Боднар і В. Клим подбали, що в асамблеї й сенаті були українські прапори. У „Велл" був теж кіоск товариства „Американці в обороні людських прав в Україні. Голова мгр В. Літинський збирав підписи у справі звільнення М. Горбаля і Й. Зісельса. Мгр А. Дурбак поладнав справи з канцелярію губернатора М. Квомо і Гінчі з прапорами, Я. Спяк з канцелярією сен. Бруно, зі священиками, з пресою, телевізією та радіо станціями.

Відділи УККА зорганізували автобуси з Амстердаму й Кергонксону, прибули теж гості з Глен Спей і Гадсону. Разом було біля 400 осіб більше ніж торoку.

Співпраця багатьох наших людей довела до успіху. На жаль, американська преса, радіо й телевізія поминули мовчанкою День Української Незалежности.

Учасник

Проф. д-р Осип Андрушків — математик

У понеділок, 17-го грудня 1984 року відійшов від нас у вічність неперєсічний математик, педагог та науковець, проф. д-р Осип Андрушків. Осяги, які здобув покійний, будучи головою НТШ від 1974 до 1977 року, відомі громаді, проте яку чільну ролю відіграв професор як директор математично-фізичної секції не всі знають. Вже від 1951 року покійний був активним у НТШ — спершу як секретар математично-природничо-лікарської секції, а від 1970 року як директор математично-фізичної секції. Ця секція постала у 1970 році, коли покійний зумів заохотити багатьох математиків та фізиків до співпраці в НТШ. Він був організатором та рушієм багатьох починів цієї секції: сходин, доповідей та семінарів. Особливо цікавився О. Андрушків молодими українськими науковцями. Він пильно стежив за їхніми осягами, підтримував кореспонденційні зв'язки з тими, які мешкали далеко, і завжди заохочував усіх вивчати українську термінологію. Усі, хоч деякі із трудношами, виголошували свої доповіді, вживаючи найновіші українські математичні та фізичні терміни.



Св. п. проф. д-р О. Андрушків

Осип Андрушків закінчив середню освіту у клясичній гімназії в Городку біля Львова. Учився він там від 1916 до 1924 року. Викладова мова у цій гімназії була польська. Усі кляси закінчив із відзначенням, особливо вирізнявся у клясичних мовах (латина, грека), математиці та географії. Відразу по закінченні гімназії, у 1924 році, здав вступні іспити на механічний відділ Львівської політехніки. Після одного семестра покійний захопився математикою і перенісся на математично-природничий факультет Львівського університету, де перебував від 1925 до 1930 року. Студіював О. Андрушків у вже тоді світової слави математиків: Євстахія Жилінського поляка із Києва, який був членом школи альгебраїста Дмитра Граве, Станіслава Рудзєвича та Влодзімєжа Стожа, які загинули від рук Гестапо, Гуго Штайнгавза, Стефана Банаха, який переїхав до Львова в 1926 році з Парижу та інших. Славна тоді була математична школа у Львові. Донині відомі осягнення цієї школи усім математикам. На жаль, політичні умовини у повоєнній Галичині були такі, що дуже рідко допускали до цієї школи українців, а вже зовсім не дозволяли випускникам залишатися при університеті у Львові. Так сталося з покійним. Хоч уже в 1930 році опублікував працю „Про упорядкування дійсних алгебраїчних піль" та хоч займався ділянкою, в якій пошукували університетських співробітників — алгеброю, але не вдалося йому лишитися у Львові. Одержав О. Андрушків учительську працю у Краківській кураторії, спершу в учительській семінарії, відтак у гімназії, а згодом у ліцеї.

Крім своєї наполегливої наукової праці та невтомних старань, браку алгебраїстів у польських університетах, покійний не одержав ніякого університетського становища. По війні проф. О. Андрушків опинився у таборі Ді-Пі у Карльсфельді. Тому що тоді відповідні німецькі установи ще не були відкриті, покійний представив дві праці „Про положення коренів поліномів на площині Гавса" і „Гомодійсні перстені" на університеті, та праці не прийняли, бо не було відповідних рецензентів. Подібна проблема, брак рецензентів, спіткала покійного, коли він надіслав праці до Українського Вільного Університету, який переїхав з Праги. Виявилося, що ректор університету проф. Іван Мірчук є знайомий із проф. Оскаром Перроном з університету у Мюнхені. По коротких переговорах проф. Перрон погодився прийняти праці О. Андрушківа. У 1946 році проф. Перрон переслав до УВУ своє одобрення. До року зложив покійний у Перрона Габілітаційне колоквіюм, одержавши диплом доктора, а з ним доцентуру на університеті. На підставі праць, які О. Андрушків опублікував, комісія американських католицьких університетів, уважаючи що англійська математична термінологія є задовільною записала його до реєстру університетських викладачів. У 1947-49 роках, перебуваючи з родиною у Ді-Пі таборі, О. Андрушків допоміг при організації української гімназії та педагогічного інституту, де був викладачем математики.

Опинившись з родиною у 1949 році в ЗСА, О. Андрушків одержав посаду викладача в Seton Hall університеті в Савт Орандж, Ню Джерзі. Там він вповні розгорнув свою наукову та педагогічну працю. Вже в 1956 році став „full professor", а в 1962-71 роках був головою математичного відділу. Покійний зумів значно піднести рівень відділу. Він поширив програму, увів багато нових курсів, притягнув молодих талановитих науковців до відділу, організував семінари та конференції. Багато випускників цієї школи опісля завершували студії докторатом у престижевих американських університетах. Сам проф. О. Андрушків, крім адміністративної праці, завжди радо викладав багато заавансованих курсів. За свої визначні педагогічні осяги був нагороджений у 1956 році золотою медалею. Працював у Seton Hall покійний 27 років — аж до емеритури у 1976 році.

Була у О. Андрушківа широка наукова діяльність, друкувалися його праці із ділянок теорії функцій комплексної перемінної, абстрактної алгебри, теорії імовірності, теорії чисел та комбінаторики у багатьох престижевих математичних журналах. Читав покійний наукові доповіді на багатьох з'їздах, брав участь у трьох інтернаціональних конгресах математиків. У Ванкувері присвятив багато часу та енергії у „Комітеті за звільнення Леоніда Плюща". Із своїм молодшим сином Романом, теж математиком, представив справу переслідуваного українського математика на світовому форумі. Був О. Андрушків активним членом багатьох математичних товариств.

З відходом у вічність покійний проф. д-р Осип Андрушків залишив велику прогалину у математично-фізичній секції НТШ, яку довгі літа відчуватимуть усі його приятелі-члени.

Р.В.

ЗВЕРНЕННЯ

Згідно з ухвалою річних нарад СФУЖО, які відбулися в грудні 1984 року проголошено березень - місяцем СФУЖО. Ця постанова має реальні аспекти: спопуляризувати завдання і працю СФУЖО, основним завданням якої є оборона українського народу на батьківщині та інформація чужонаціональних форумів про ситуацію в Україні, про духове і фізичне нищення московським окупантом нашої мови, культури, Церкви, про арешти, заслання, психіятричні „лікарні", засуди борців за людські, національні і релігійні права свого народу. Наші міжнародні зв'язки з державно-політичними діячами, з культурно-науковими установами допоможуть глибше зацікавити чужий світ сучасними проблемами України.

У липні ц.р. наша делегація братиме участь у міжнародній конференції в Найробі, Кенія, яка відбуватиметься з нагоди закінчення „Декади Жіночого Поступу". Фінансові комісії СФУЖО працюють над здобуттям фондів,потрібних на покриття коштів висилки наших делегаток до Найробі, бо скромний бюджет СФУЖО не дає можливостей фінансувати участь своїх представниць у Найробі, видати бодай трьома світовими мовами потрібну інформативну памфлетну літературу про Україну, про боротьбу нескорених, придбати пам'ятні сувеніри для роздачі тисячам делегатів, влаштувати семінари, пресконференції тощо.

Віримо, що українська громада допоможе нам подолати фінансові труднощі і ми матиме належні успіхи у зв'язку з участю у міжнародній конференції у Найробі.

Наближаємося до величної події 1000-ліття християнства в Україні. Нам треба нових сил до праці, треба нових кращих засобів, щоб гідно зустріти цю велику подію. СФУЖО видала відзнаку св. Ольги, володарки України, як символ єдности у праці української жінки в діяспорі. Також підготовляється книжковий знак для української дітвори в діяспорі, як засіб єдности у підготові до великого ювілею.

Багато праці чекає на організоване українське жіноцтво діяспори. Нам треба діяти спільно, масово, відважно й рішуче!

Будьмо свідомі відповідальности за збереження нашої духової спадщини, за корисну допомогу нашому поневоленому народові. Хай єднає нас усіх обов'язок оборони й допомоги знедоленій батьківщині, її нескореним дочкам і синам!

Працюймо з вірою, що наші малі почини, малі добрі й корисні діла наближають нас до великої мети!

Екзекутива СФУЖО

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Концерт в Чикаґо

В кінці різдвяного сезону парафіяльні хори парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаго влаштовують традиційні концерти колядок, на які звичайно запрошують із гостинним виступом інші мистецькі одиниці з околиці, а прихід призначують на певні добродійні цілі.

Минулого року, щоб придбати дещо фондів на допомогу нашій церковній громаді в Криниці разом із парафіяльними хорами виступав відомий у Чикаго баритон д-р Іван Рудавський у фортепіяновому супроводі д-ра Володимира Кассараби та хор „Лемківщина" під орудою Світляни Марченко.

Подібний концерт відбувся і цього року в неділю, 10-го лютого. По полудні о год. 4-ій собор свв. Володимира і Ольги виповнився по вінця гістьми не лише з цієї, але з сусідніх парафій, католицьких і православних, щоб послухати українські колядки. Концерт відбувся в соборі, а все оточення, незвичайна акустика та різдвяні декорації додавали ще до особливого настрою.

Концерт розпочав парафіяльний чоловічий хор „Ірмос" під орудою проф. Романа Андрушка, що проспівав ряд колядок. Нстоятель парафії о. митрат Маріян Бутринський у вступному слові з'ясував притаманності нашого українського тисячолітнього благочестя, одним із типічних виявів якого є саме колядки та щедрівки; привітавши хор української православної парафії св. Андрія із Блумінґдейлу, він попросив їх до гостинного виступу. Приблизно 30 хористів під проводом свого диригента д-ра Василя Трухлого, по-мистецьки виконали дванадцять різнорідних колядок і щедрівок, збираючи за це заслужені оплески. Потім співаки парафіяльного хору „Прометей" під орудою проф. Романа Андрушка проспівали теж ряд колядок і щедрівок, додаючи і деякі різдвяні літургічні мелодії, включно із псалмом Бортнянського „Слава во вишніх Богу".

Різдвяну атмосферу влучно доповнювали читання різдвяних поезій, що їх поміж колядками по-мистецьки читали Зіновій і Ганна Маринці, Люба Коломиєць, Олександра Мудра і Надя Іванків.

Із зібраних з концерту грошей за вступ хори „Прометей" і „Ірмос" передали по 500 долярів на фонд будови церкви св. Андрія і фонд відбудови нашої церкви у Пняворі, Югославія.

Н.Н.

Окружний Комітет Відділів УНСОЮЗУ Ютика-Сиракюзи, Н. Й.

повідомляє, що

в неділю, 24-го березня 1985 р., о год. 2-ій по пол.

в залі Українського Народного Дому

1317 West Fayette Street • Syracuse, N. Y.

відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС ЮТИЦЬКО-СИРАКЮЗЬКОЇ ОКРУГИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Вибір президії.
3. Вибір Номінаційної Комісії.
4. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів і його прийняття.
5. Звіти членів Управи: голови, секретаря і касира.
6. Звіт Контрольної Комісії.
7. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Управі
8. Вибір Управи і Контрольної Комісії на рік 1985.
9. Доповідь д-ра ІВАНА О. ФЛИСА, головного предсідника УНС
10. Дискусія
11. Затвердження пляну праці на біжучий 1985 рік.
12. Внески, запити і закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані члени Окружної Управи, предсідники, секретарі, касири, конвенційні делегати й інші урядовці відділових Управ, а саме:

21, 38, 39, 58, 121, 192, 202, 215, 263, 271, 283, 317, 330 і 484.

У зборах візьме участь —

д-р ІВАН О. ФЛИС, головний предсідник УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Іван Чопко, *голова* — **Володимир Запаранюк**, *почесний голова*

Микола Велич, *касир* — **Ярослав Сенишин**, *секретар*

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Монтреалі, Квібек, Канада

повідомляє, що

в понеділок, 25-го березня 1985 р., о год. 6:30 веч.

у Пластовій Домівці в Монтреалі, Квіб., Канада

при 3355 Dandurand

відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС МОНТРЕАЛЬСЬКОЇ ОКРУГИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Вибір Президії
3. Відчитання протоколу з попередніх Зборів і його прийняття
4. Звіти членів Управи Окружного Комітету
5. Звіт Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Управі
7. Вибір Управи і Контрольної Комісії
8. Слово членів Головного Екзекутивного Комітету
9. Затвердження пляну праці на 1985 рік
10. Внески, запити і закриття зборів.

До участи в яких запрошені і зобов'язані члени Окружної Управи та конвенційні делегати наступних Відділів:

434, 448, 465, 471, 473, 474, і 492

У Зборах візьмуть участь:

сен. ПАВЛО ЮЗИК, головний директор для Канади
СТЕПАН ГАВРИШ, головний організатор УНС
ТЕКЛЯ МОРОЗ, головна радна УНС

•

По нарадах відбудеться семінар для секретарів.

За Окружну Управу:

Текля Мороз, *голова* — **Микола Перейма**, *серетар*

Богданна Яворницька, *касир*

Гарвардський...

(Закінчення зі стор. 1)

тій ліво-ліберальній критиці.

Але факт, що проф. А. Улам прийняв пропозицію написати вступ до книжки про голод в Україні, вказує на нове позитивне наставлення деяких учених в розгляданні історичних подій в Україні, в тому до досліджувань Москвою створеного голоду тому 50 років.

Ця ситуація виникла у великій мірі як наслідок вже кількалітніх наполегливих досліджувань та документування жахіть того голоду, що їх проводив Український Науковий Інститут Гарвардського університету (УНІГУ). Широка дослідно-наукова діяльність спеціяльного співробітника УНІГУ д-ра Джеймса Мейса та його асистентів, його публікації, публічні виступи та свідчення, поїздки на конференції поза межі Америки, публічні семінари, виступи по радіо та на телебаченні, поїздки співробітників УНІГУ до інших університетів та наукових інституцій, заанґажовання д-ра Роберта Конквеста до написання праці про голод, виставка джерельних матеріялів, що відносяться до тієї трагедії українського народу, в головній бібліотеці Гарвардського університету та в Вашінґтоні, широке листування та розсилання інформаційних матеріялів провідним особистостям та важливішим інституціям західнього світу, створюють більш пригожі можливості для привернення уваги вільних країн до новітньої мартирології України в наслідок злочинів та загарбництва Москви.

Зустріч...

(Закінчення зі стор. 2)

усі проблеми буднів, усякі турботи і рахунки до плачення, хотіла радіти хвилиною, годиною... Моя уява працювала: святочно прибрана заля, добра оркестра, і цікавий партнер. Здається на початку в моїх мріях було танго „Гуцулко Ксеню". Але від цієї мрії віє банальністю, власниця її хотіла б глибини думки. Правда, лікарі доводять, що треба залишати поза собою турботи, роздумування, страх перед хворобами, зморшками, а прямо навчитися безжурности, чи то поверховности — і напевно — це вийде нам на здоров'я.

В кожному разі на Новий рік відсиділа в хаті, снігу не бачила, а зір на синьому, чи радше на гранатовому, небі не подивляла.

Зима цього року, не зважаючи на люті морози, і сніговії доходить до кінця. Отже приходить надія на провесну, яка цвіте різнобарвними кольорами на Союзівці.

А потім починається літній сезон, і я рішила свою мрію заховати до валізки, та їхати на Союзівку на Зустріч реґензбурґців. Цього року З'їзд відбудеться під кінець травня, кращої пори не можна було вибрати. Про З'їзд розписуватись не буду бо не хочу банальністю слів розбивати чару зустрічі, на яку вибираюся зі всіх сторін світу реґенсбурзців.

Збірник реґензбурзців буде надрукований при допомозі всіх, кому на серці лежить реґенсбурзька оселя. Крім родини потрібно привезти ще гроші зі собою, бо видатки великі, у зв'язку з виданням Пропам'ятної книги — Збірника про життя українських поселенців у Реґензбурзі.

Щоб довше не розводитись, заохочую усіх жителів і річ ясна моїх товаришок і товаришів з гімназії, молодших, старших, шановних і любих професорів, наших бльокових та усю Управу Оселі, спортовців жвавих, і проворних, маґістрів і докторів, усіх мистців, що творять з сірих буднів казку, а над усе акторів славних з Театру Блавацького, які зірками світять в нас. Та інженерів закликаю поспішайте! Кого забула вибачайте, і на З'їзд на Союзівку приїжджайте!

Там привітає вас туга за весною в Реґенсбурзі!

Банкова...

(Закінчення зі стор. 2)

зне запотребування, яке відтак Державна господарська рада поступала Центральному союзові кооператив й іншим відповідним інституціям до полагодження. Це справа була добре полагоджена і проходила гладко. Референтами її були в Хусті інж. Леонід Романюк і М. Бабота.

Виявилась, однак, потреба поробити певні харчові замовлення закордоном. І так, в днях 18-20-го лютого відбулась в Празі в будівлі міністерства закордонних справ межиміністерська конференція в справі заключення торговельного договору з Румунією. Уряд Карпатської України заступав Шандор. З уваги на зменшену державну територію Чехо-Словаччини, більшість учасників були тої думки, що договір з Румунією не повинен перевищувати суму 120 мільйонів корон, з чого припадало на Карпатську Україну 10 мільйонів.

Міністерство господарства в Хусті подало до Представництва такі запотребування: 2,500 вагонів кукурудзи, з чого Румунія мала додати 2,000 вагонів; 600 - 700 вагонів олійового зерна, з чого Румунія мала додати 500 вагонів; бензина і нафта залишилися у дотеперішній кількості.

24-го лютого приїхала до Праги румунська делеґація, що складалася з представників народного банку, міністерства господарства й торговлі. Узгіднено з нею й прийнято квоти, ціни і термін достави. Залишилося ще узгіднити збірне конто та проференційні цла, які були призначені для цієї умови. Ми отримали від Румунії товари по дешевшій ціні, ніж ті, які пропонувала нам Мадярщина за дерево, тому ми вимагали від неї готівку. Під час переговорів члени румунської делеґації звернули нам увагу, що мадяри відмовляли їх від заключення торговельного договору з нами, бо, мовляв, на Карпатській Україні йде сильна пропаґанда українська і проти Румунії за Буковину. Для інформації подаємо, що між іншим Карпатська Україна продукувала денно від 40 - 50 вагонів соли.

У представництві працювало 11 осіб, з них 6 з університетськоюосвітою, чотири з них мали довголітню й добру банкову практику. д-р В. Орелецький був відомим поліглотом, а д-р О. Матковський добрий адміністратор і перекладач законів і розпорядків з чеської мови на українську, які відтак публікувались в офіційному збірнику законів і розпорядків. Були українська й чесько-німецька секретарки, репортер „Нової Свободи", шофер і слуга. В кожний і найтяжчих ситуаціях ми давали собі ради.

Супроти Словаччини була Карпатська Україна в невигоді, бо словаки мали у себе філії цілодержавних установ, як наприклад Загальне пенсійне заведення, поштова щадниця, чого ми в себе не мали. Маєток цих та інших інституцій в добі створення федерації припав їм. І так централя Загального Пенсійного Фонду в Празі признала Словаччині її поділ в сумі, на день 1-го липня 1938 року, 534,892,452 корон. Урядовці й робітники з Карпатської України рівнож вплачували на свій пенсійний фонд до Братислави. Беручи під увагу наші і словацькі вплати до центрального державного бюджету у відношенні 1:4, то Карпатська Україна мала дістати із тієї суми свою пайку — 133,723,113 корон, що ми не дістали. Мені невідомо, щоб наш уряд поставив таку вимогу словацькому урядові.

Ми представили тільки одну галузь ділянки представництва в Празі, а їх було більше. На жаль, дальший розвиток політичних подій унеможливив упорядкувати наші банкові та господарські справи й поставити їх на службу нашому народові. В нашій історії було вже більше разів, що доля не дозволила нам завершити і вдосконалити нашу державну справу та її відповідно за нами закріпити.

Ґрандіозний...

(Закінчення зі стор. 1)

кої музики занедбана, не використана, — сказав М. Максимів, — мало відома навіть українцям, не кажучи вже про чужинецький музичний світ. А яка ж це багата спадщина, прямо неймовірно, що у нас писалися такі музичні твори на два, на три хори". Це тому так завзято стремить він з іншими членами організації спопуляризувати цю музичну ділянку, показати велич українських майстрів, щоб, як сказав він, „світ пізнав її, як українську, а не „вітчизняну, тобто, російську".

Організація поставила собі мету — виконувати ці твори на найвищому мистецькому рівні. Крім Д. Бортнянського, виконавчий ансамбль включив до свого репертуару також партесні концерти українських анонімних композиторів XVII сторіччя; концерти М. Дилецького, концерти і твори М. Березовського і А. Веделя. Щоб ввести твори українських композиторів в загальний репертуар західньо европейської клясичної музики, на своїх концертах „Музікус Бортнянський" виконує з оркестрою Ґалуппі, до речі, вчителя Бортнянського, Вівальді, Генделя, Моцарта й інших. Виконавчий ансамбль організації має постійних 10 виконавців, українців і не-українців, а залежно від виконуваного твору, цей склад збільшується або зменшується (наймає професійних співаків). Часом співають разом із співаками не-українцями твори в українському перекладі, наприклад, на Різдвяному концерті в 1982 році виконували Вівальді українською мовою.

Гості розповіли, що від скромних початків своїх виконавчий ансамбль мав вже сім концертів. Почувши їх спів, до них звернувся продуцент канадського Сі-Бі-Сі Джан Рівс з проханням виступити в канадському радіо. В березні 1984 року по всій Канаді була передана „Єрусалимська Утреня" М. Федорова. Тепер „Музікус Бортнянський" готується до другої радіопередачі Сі-Бі-Сі, яка відбудеться в неділю, 14-го квітня, на хвилях 94,1 Ф.М. від 8-ої до 9-ої год. вечора. Ансамбль співатиме „Воскресенський канон", М. Дилецького на два хори, „Концерти" Д. Бортнянського і частину „Воскресної Утрені" М. Федорова.

Організація „Музікус" видала першу свою платівку в березні 1984 року, на якій награна „Єрусалимська Утреня" М. Федорова (весь наклад розпроданий). В грудні 1984 року видано касетку: колядки, концерт А. Веделя „Слава во Вишніх Богу", чотириголосові концерти і концерти на два хори Д. Бортнянського. Цю касетку можна придбати за 10 дол. (2 ам. дол. за пересилку), замовляючи телефонічно (416) 960-1945, або (416) 766-7474, а поштою на адресу „Музікус", подану нижче.

Тепер організація „Музікус Бортнянський" має великий проєкт — видати 35 концертів Бортнянського. Хоч наша організація не заснована для відзначення 1000-річчя, але це буде нашим вкладом до відзначення 1000-річчя Хрищення Руси-України, — сказав Мирон Максимів. Цей проєкт коштуватиме приблизно 73,000 канадських долярів. „Музікус" має приготованих співаків. Бракує грошей Дотепер організація не зверталася ні до кого за фінансовою допомогою, всі концерти були безприбутковими для неї, навпаки, члени організації ще й докладали з власної кишені. Це вперше ми звертаємося до громади за допомогою, щоб зреалізувати наш великий проєкт. Виданням 35 концертів Бортнянського, твори якого ніколи ще не були повністю видані, ми віримо, що дамо професійному світові нагоду оцінити багатство української клясичної спадщини, а це буде цінним і довготривалим вкладом до Тисячоліття Хрищення. Тому ми почали офіційну збірку".

Одною з перших відгукнулася фундація „Прометей", пожертви поступають від окремих людей і організацій.

Прощаючись, Мирон Максимів і Олена Яцишин висловили віру, що велика і щедра українська громада відгукнеться. „Наша музична спадщина така багата і треба, щоб світ її пізнав".

Якщо хтось бажав би одержати більше інформацій про організацію „Музікус Бортнянський" (Торонто) її працю, або фінансово її підтримати у виданні 35 Концертів Д. Бортнянського, слід звертатися на адресу: Musicus Bortnianskii (Toronto), 191 Lippincott St., Toronto, Ont., Canada M5S 2P3.

Пожертви понад 10 дол. звільнені від оподаткування, а з пожертвою 25 чи більше дол., крім посвідки звільнення від оподаткування, „Музікус Бортнянський" перешле жертводавцеві недавно видану касетку.

„Кобзар"...

(Закінчення зі стор. 2)

у його поезії, прозі, у щоденнику і листах. Бувши геніяльним поетом, вийнятково обдарованим живописцем, Шевченко у цьому аспекті ставив перед очима всього суспільства два незмінні фактори: „мистецтво й народ", „література і народ". Як мітичний Антей, що виріс з надрів рідної землі, він тільки тоді вважав себе творчим, коли рідна почва землі давала йому наснагу жити й працювати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го БЕРЕЗНЯ 1985 р.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64-го Відд. в залі церкви св. Марії, Washington Ave., Clifton, N.J. Проситься чл. прибути і заплатити членські вкладки. — Управа